

Het dagelijks bestuur van de
gemeenschappelijke regeling dienst Gezondheid
en Jeugd Zuid-Holland
Postbus 166
3300 AD DORDRECHT

datum 12 november 2019
behandeld door J. Westenberg
ons kenmerk
doorkiesnummer 078-7706299
onderwerp Zienswijzen
begrotingswijzigingen
2019 en 2020 van de
SOJ

Geacht bestuur,

Op 23 september 2019 ontvingen wij de voorgestelde begrotingswijzigingen 2019 en 2020 van de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ). Ter onderbouwing hiervan stuurde u de 1^e bestuursrapportage 2019 SOJ en het Plan van aanpak Grip op Jeugd (de zgn. Omdenknotitie) mee. In onze raadsvergadering van 7 november 2019 hebben wij deze stukken besproken. Via deze brief ontvangt u onze zienswijzen op beide begrotingswijzigingen.

Inleiding

In 2018 is de begroting 2019 SOJ door u, als dagelijks bestuur, vastgesteld. Inmiddels is deze begroting al aan een tweede wijziging toe. Op 14 maart jl. besloot u tot een eerste begrotingswijziging voor 2019. In onze zienswijze op deze wijziging hebben wij destijds het volgende opgenomen:

Tekst Papendrechtse zienswijze van 22 februari 2019

Jeugdhulp

Allereerst willen we, zoals aangegeven in onze vorige zienswijzen, benadrukken dat we het belangrijk vinden dat de noodzakelijke (specialistische) jeugdhulp ingezet kan worden en dat jeugdigen en gezinnen passende ondersteuning ontvangen.

Wij hebben grote zorgen over het wankel evenwicht dat is ontstaan tussen passende ondersteuning en betaalbaarheid van deze ondersteuning op de lange termijn. We hebben al eerder aangegeven dat wat ons betreft er een brede discussie nodig is over wat nodig is voor passende ondersteuning aan gezinnen en kinderen en binnen welk financieel kader dit mogelijk is.

Wij verwachten dat u voor 1 juni 2019 de volgende scenario's uitwerkt:

- 1. Een scenario waarbij de begroting wordt opgesteld die binnen de Rijksbijdrage blijft, waarbij de consequenties daarvan in kaart worden gebracht;*
- 2. Een scenario met een realistische meerjarenbegroting waarbij toekomstige overschrijdingen binnen de eigen begroting worden opgevangen.*

De door ons gevraagde scenario's zien wij niet terug. We vragen ons daarom af in hoeverre het indienen van zienswijzen nut heeft.

In uw brief van 23 september jl. geeft u aan maatregelen te nemen om de jeugdhulpuitgaven beheersbaar te maken. Wat ons betreft dient een bredere discussie over een herijking van de beleidsuitgangspunten (o.a. keuzevrijheid) nog verder plaats te vinden. Naar ons idee is het nodig om gezamenlijk te bepalen wat nodig is voor passende ondersteuning aan gezinnen en kinderen en binnen welk financieel kader. Deze oproep tot een bredere discussie hebben wij eerder verwoord in onze zienswijzen van respectievelijk 18 oktober 2018 en 22 februari 2019.

Onze visie op de Omdenknotitie en de financiële ambitie

De wereld van de jeugdhulp is weerbarstig en lastiger te transformeren dan oorspronkelijk gedacht. Het Algemeen Bestuur (AB) DG&J heeft de ambitie de kosten voor jeugdhulp stapsgewijs terug te dringen naar € 100 miljoen in 2022 (excl. indexatie). Op de lange termijn onderschrijven wij dit ambitieuze financiële doel .

De maatregelen die in de Omdenknotitie staan, hebben de potentie om de zorgvraag voor onze jeugd slimmer en effectiever te organiseren. Er is er een pakket van maatregelen samengesteld waarmee de beweging naar de voorkant concreet kan worden ingezet. Gemeenten krijgen daardoor lokaal meer sturingsmogelijkheden en beleidsvrijheid. Wij ondersteunen het belang hiervan.

Als we de Omdenknotitie tot een succes willen maken, dan vraagt dat in de eerste plaats de inzet van alle partijen binnen het netwerk. En dat begint bij onszelf: gemeenten, Serviceorganisatie en Jeugdteams. In de afgelopen drie jaar zijn we bij financiële tegenvallers snel in de beleidsreflex geschoten. In de periode 2016-2019 leidde dit vervolgens tot de Innovatieagenda (2016), het Meerjarenperspectief (2017), het Transformatieplan Jeugdhulpregio ZHZ (2018) en de Omdenknotitie (2019). In plaats van het ingezette beleid volledig te implementeren, te analyseren en waar nodig aan te scherpen maken we steeds nieuwe beleidsnotities. Dit geeft onduidelijkheid en onzekerheid voor de jeugdteams en de zorgaanbieders en remt daarmee de transformatie. Laten we (gemeenten en SOJ) continuïteit in beleid tonen en daadwerkelijk aan de slag gaan om de plannen tot concrete uitvoering te brengen. Alleen op deze manier kunnen we termen als normalisering en demedicalisering in de praktijk gaan brengen.

Onze reactie op de begrotingswijzigingen 2019 en 2020

Op basis van de ingezette lijn in de Omdenknotitie én de daaraan gerelateerde financiële ambitie, stemmen wij in met de begrotingswijzigingen 2019. Wij plaatsen wel een kritische kanttekening. Wij betwijfelen ernstig of de komende maanden nog maatregelen geïmplementeerd kunnen worden die in 2019 al leiden tot kostenreductie zoals gesuggereerd wordt in het Algemeen Bestuursvoorstel van 12 september 2019.

Voor 2020 herhalen wij onze eerdere oproep dat wij het belangrijk vinden dat er een realistische begroting ligt en geen wensbegroting (eerder verwoord in onze zienswijze van 22 oktober 2018). Een tweetal overwegingen spelen hierbij een rol. Ten eerste kost de implementatie van maatregelen tijd. Ten tweede gaat er in de meeste gevallen (door bijvoorbeeld de reeds lopende behandeltrajecten) ook tijd overheen voordat deze maatregelen financieel effect hebben. Wij ondersteunen in dit perspectief het belang van het aanjaagteam in het gehele veranderingsproces, en dringen er op aan dit team snel te formeren en maximaal te faciliteren.

Wij vragen specifieke aandacht voor de volgende punten

1. Met de Omdenknotitie worden voorstellen gedaan tot aanpassingen in het sturingskader
2. Creëer complementaire, eenduidige sturing door aanscherping van de rolverdeling en opdrachten tussen SOJ, gemeenten en Jeugdteams
3. Bepaal wat jeugdhulp is en controleer de inzet
4. Scherpere sturing op instroom, afschaling én uitstroom in de regionale zorgmarkt

Ad 1. Met de Omdenknotitie worden voorstellen gedaan tot aanpassingen in het sturingskader

De Omdenknotitie bevat een aantal maatregelen die afwijken van het oorspronkelijke vastgestelde Sturingskader Jeugd (2013). Ten opzichte van de toen gekozen koers worden via de Omdenknotitie wezenlijke voorstellen gedaan tot aanpassingen van meerdere ingrediënten/uitgangspunten van het sturingskader. Zo staat de solidariteit ter discussie en gaan gemeenten scherper sturen op de op- en afschaling van zorg. De omdenknotitie van Van Montfoort, dd. 26-04-2019, is reeds richtinggevend vastgesteld in het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid & Jeugd, zoals u heeft aangegeven in uw informatiebrief dd. 4 juli 2019. Wij hadden het zeer op prijs gesteld als wij als gemeenteraad in de gelegenheid waren gesteld om in de periode vóór besluitvorming, hierop een formele zienswijze te hebben kunnen geven. Dit is nu niet het geval geweest. Nu dit zo is gelopen, willen wij wel als gemeenteraad in de gelegenheid worden gesteld om formele zienswijzen te geven op de (komende) aanpassingen in uitgangspunten, kaders, verordeningen en overeenkomsten, voortvloeiend vanuit het plan van aanpak dd. 26-06-2019.

Gezien de financiële ambitie kunnen we geen onnodige tijd verloren laten gaan. In dit verband wordt in de regio nu gesproken over de wijze waarop gemeenten vanaf 2020 solidair met elkaar zijn. De focus lijkt sterk gericht te zijn op de beëindiging van de financiële solidariteit. Wat resteert is dan mogelijk alleen een inhoudelijke samenwerking. In onze ogen is echter de inhoudelijke én financiële solidariteit ten principale onlosmakelijk met elkaar verbonden. Kiezen voor alléén een inhoudelijke samenwerking is de bijl aan de wortel van de gemeenschappelijke regeling. De gemeente Papendrecht wil dan ook met deze zienswijze nadrukkelijk aangeven energie te willen steken in de inhoudelijke uitwerking van de omdenknotitie, mede omdat daar voor de lokale gemeenten financiële voordelen uit te verwachten zijn. Roept de DG&J op om geen wijzigingen in de samenwerking aan te brengen, zoals in de solidariteit, totdat duidelijk wordt welke regionale samenwerking wordt opgelegd door het Rijk.

Ad 2. Creëer complementaire, eenduidige sturing door aanscherping van de rolverdeling en opdrachten tussen SOJ, gemeenten en Jeugdteams

De Omdenknotitie vraagt om acties op verschillende niveaus, te weten van de SOJ, gemeenten en Stichting Jeugdteams. Gemeenten krijgen hierbij vanuit de Omdenknotitie en de daarbij behorende set van maatregelen meer lokale regie en uitvoering. Wij constateren hierbij dat het noodzakelijk is dat er complementaire, eenduidige sturing plaatsvindt op de verschillende niveaus. In dit kader vragen wij om uiterlijk begin 2020 een voorstel aan het AB voor te leggen waarin de rolverdeling en onderlinge opdrachten tussen SOJ, gemeenten en Jeugdteams aangescherpt worden.

Ad 3. Bepaal wat jeugdhulp is en controleer de inzet

Wij achten het noodzakelijk dat we bij aanbestedingsprocedures nadrukkelijker gaan bepalen wat zorg is en voor welke zorg we willen betalen. Contracteer hierbij alleen partijen die deugen en controleer de inzet die wordt gepleegd. Alleen op deze manier is het volgens ons mogelijk om via inkoop en account-/contractmanagement strakker te gaan sturen op de regionale zorgmarkt.

Ad 4. Scherpere sturing op instroom, afschaling en uitstroom in de regionale zorgmarkt

Uit de 1^e bestuursrapportage 2019 blijkt dat de sterkste kostenstijging zit bij de onderdelen AWBZ en GGZ. In de Omdenknotitie zijn concrete instrumenten opgenomen om de stijging in de GGZ terug te dringen. Wat betreft de reductie van kosten bij de AWBZ zijn de maatregelen in onze opinie minder specifiek. Deze lijken enkel gericht op het voorkomen van nieuwe instroom. De inzet moet ook gericht zijn op het nadrukkelijk sturen op afschaling van zwaardere zorg.

Tot slot

De besluitvormingstijd staat volgens ons met regelmaat onder druk, met als zeer actueel voorbeeld de door u beoogde besluitvorming over solidariteit in de maand november. Om een gedegen lokale besluitvorming te laten plaatsvinden is het een vereiste dat de gemeenteraden voldoende tijd hebben voor de voorbereiding en het debat. Wij verwachten van u dat u daarvoor zorg draagt. Het is uw taak om de raden tijdig en volledig te informeren.

Wij vertrouwen erop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

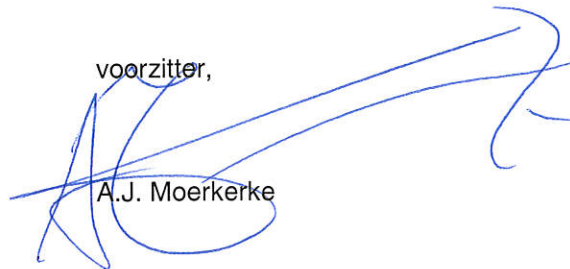
Hoogachtend,

De griffier

C.G.M. Bus

voorzitter,

A.J. Moerkerke